

Наименование ТВП: Пойма Сожа

© С. Левый

Код: BY021

Географические координаты: 52°40' N 31°08' E

Административная принадлежность: Гомельская область: Ветковский район, Чечерский район

Площадь: 22865 га

Критерии: A1, B2, A4i

Национальный природоохранный статус: частка тэрыторыі з'яўляецца мясцовым біялагічным заказнікам «Веткаўскі»

Международный природоохранный статус: ТВП міжнароднай значнасці

Общее описание:

Тэрыторыя ўяўляе сабой найбольш значны для захавання біялагічнай разнастайнасці ўчастак поймы ракі Сож ад горада Чачэрск да горада Ветка. Шырыня поймы на гэтым участку дасягае 5-6 кіламетраў. Пойма двухбаковая, месцамі левабярэжная альбо чаргуецца па берагах. З пойменных біятопаў па плошчы пераважаюць стэпавыя і забалочаныя лугі. У паніжэннях знаходзяцца нізінныя балоты з нязначнымі запасамі торфу. Рэчышча ракі вельмі звільстае, яго шырыня 50-90 метраў. Па пойме раскіданы нешматлікія, часта моцна зарослыя

воднай расліннасцю, старыцы. Пойменныя лясны прадстаўлены толькі адной невялікай дубравай. З усходняга боку да поймы прымыкае буйны лясны масіў – Чачэрскі заказнік.

Водны рэжым тыповы для раўнінных рэк Палесся. Высокая вясновая паводка пачынаецца ў канцы сакавіка, сярэдні ўзровень пад'ёму вады каля 4-5 метраў. Летне-асенняя межань перарываецца частымі дажджавымі паводкамі. На гэтым участку асноўнымі прытокамі Сожа з'яўляюцца рэкі Бяседзь, Нёманка, Покаць (левыя), Ліпа (правы).

Раней тэрыторыя поймы інтэнсіўна выкарыстоўвалася для сенакашэння і выпасу жывёлы. У 1986 годзе, пасля аварыі на ЧАЭС, гэты ўчастак поймы быў забруджаны радыануклідамі, у выніку чаго на некаторай яе частцы гаспадарчая дзейнасць спынена.

Основные биотопы:

Поймавыя вільготныя разнатраўныя лугі – 72%, рэчыўчы і іх узбярэжжы – 5%, лясны – 20%, населеныя пункты – 2%, іншыя землі – 1%.

Птицы:

У веснавы перыяд пойма цалкам заліваецца вадой, сухімі застаюцца толькі шматлікія дробныя астраўкі. Гэта стварае выключна спрыяльныя ўмовы для кармёжкі і адпачынку мігруючых гусей і кулікоў. У красавіку-маі тут спыняецца больш за 20 тысяч гусей і каля 30 тысяч кулікоў, самыя шматлікі з якіх белалобая гусь *Anser albifrons* і баталён *Philomachus pugnax*.

Пойменныя лугі з'яўляюцца месцам гнездавання вялікага грыцука *Limosa limosa* і дубальта *Gallinago media* – птушак, якія знаходзяцца пад глабальнай пагрозай знікнення. Высокую колькасць у гнездавы перыяд маюць таксама качка-чырка *Anas querquedula* і чорная рыбачка *Chlidonias niger*.

У гнездавы перыяд адзначаны вялікая белая чапля *Egretta alba*, качка-шылахвостка *Anas acuta*, качка-неразня *Anas strepera*, кулік-селянец *Tringa nebularia*, кривок *Haematopus ostralegus*, вялікі зуёк *Charadrius hiaticula*.

Другие группы животных:

даследванні не праводзілісь.

Состояние редких видов птиц:

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (1996- 2010)	Критерий ТВП
Гуменник <i>Anser fabalis</i>	МГ	4000-6000 ос	2006 - 2010	Э		A4i
Гусь белолобый <i>Anser albifrons</i>	МГ	13000- 15000 ос	2006 - 2010	Э		A4i
Чирок- трескунок <i>Anas querquedula</i>	ГН	400-600 п	2006 - 2012	Э		B2
Шилохвость <i>Anas acuta</i>	ГН	+	2006 - 2011	П		
Выпь малая <i>Ixobrychus minutus</i>	ГН	+	2006 - 2010	П		
Цапля большая белая <i>Casmerodius albus</i>	ГН	5-10п	2006 - 2012	П	↑	
Черный аист <i>Ciconia nigra</i>	ГН	3-5 п	2006 - 2012	Э		
Коршун черный <i>Milvus migrans</i>	ГН	2 п	2006 - 2012	П		
Чеглок <i>Falco subbuteo</i>	ГН	2 п	2006 - 2012	П		
Коростель <i>Crex crex</i>	ГН	300-400 с	2006 - 2012	Э	↓	B2

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (1996- 2010)	Критерий ТВП
Кулик-сорока <i>Haematopus ostralegus</i>	ГН	+	2006 - 2012	П	↑	
Галстучник <i>Charadrius hiaticula</i>	ГН	+	2006 - 2012	П		
Турухтан <i>Philomachus pugnax</i>	МГ	+	2006 - 2012	П		
Дупель <i>Gallinago media</i>	ГН	100-130 с	2006 - 2012	Э		A1
Веретенник большой <i>Limosa limosa</i>	ГН	20-40 п	2006 - 2012	Э		A1
Улит большой <i>Tringa nebularia</i>	МГ	+	2006 - 2012	П		
Крчка малая <i>Sternula albifrons</i>	ГН	+	2006 - 2012	П	↑	
Крчка черная <i>Chlidonias niger</i>	ГН	150-300 п	2006 - 2012	Э	↓	B2
Обыкновенный зимородок <i>Alcedo atthis</i>	ГН	30-50 п	2004	Э		B2
Щурка золотистая <i>Merops apiaster</i>	ГН	+	2006 - 2010	П		

Другие редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды:

Насякомыя: жужаль рашэцісты *Carabuscancellatus*, жужаль фіялетаваы *Carabus violaceus*.

Расліны: касач сібірскі *Irissybirica*, шалфей лугавы *Salviapratensis*, дуднік балотны *Angelicapalustris*.

Угрозы:

Веснавое паляванне на птушак, якое неадназначна уздзеінічае на птушак поймы Сожа:

- пазбаўляе мігрыруючых птушак магчымасці назапасіць рэчывы для працяглага пералёту і для вывядзення патомства;
- з'яўляецца моцным фактарам хвалявання для відаў, якія гняздуюцца на дадзенай тэрыторыі, бо некаторыя віды птушак прыступаюць да вывядзення птушанят раней, чым заканчваюцца тэрміны палявання.

Адмоўнае ўздзеянне на стан авіфауны ў гнездавы перыяд аказвае інтэсіўная рыбная лоўля, якая з'яўляецца адным моцным фактарам хвалявання для гняздуючыхся відаў.

Спыненне гаспадарчай дзейнасці ў пойме выклікала хуткае зарастанне адкрытых лугоў хмызнякамі, што прывяло да змяншэння разнастайнасці біятопаў.

Рекомендации по сохранению:

Спецыяльных работ па вывучэнні флоры і фауны тэрыторыі не праводзілася. Для распрацоўкі прапаноў па ўтварэнні ахоўнай тэрыторыі неабходна правесці дадатковыя даследаванні.

Забараніць веснавое паляванне (у крайнім выпадку абмежаваць час) на ТВП Пойма Сожа.

Источники информации:

Асабістыя паведамленні: Горошко З.А., Кусенков А.Н., Мангін Э.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю падрыхтавалі: Казулін А.В., Парэйка А.А.).

Красная книга Республики Беларусь (Животные. Млекопитающие). - Минск: Беларуская Энцыклапедыя ім. Петруся Бровкі, 2004. - 318 с.

Составители : Горошко З.А., Кусенков А.Н.

** Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org*